

Dato: 29.10.2018 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 18/26313 J.post ID: 18/227946
Saksbehandler: Heidi V Bjurstedt
Saksansvarlig: Siv Herikstad

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Eldrerådet	06.11.2018	063/18
Ungdomsrådet	05.11.2018	063/18
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	05.11.2018	063/18
Hovedutvalg for barn og unge	11.12.2018	116/18
Hovedutvalg for barn og unge	22.01.2019	003/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	14.11.2018	088/18
Formannskapet	29.01.2019	022/19
Kommunestyret	06.02.2019	017/19

Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 - 2022

Formannskapet-29.01.2019- 022/19

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg:
Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.
1. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Hovedutvalg for barn og unge-22.01.2019- 003/19

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg:
Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.
1. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Hovedutvalg for barn og unge-11.12.2018- 116/18

Vedtak:

Planen behandles over 2 møter.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-14.11.2018- 088/18**Innstilling:**

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Eldrerådet-06.11.2018- 063/18**Vedtak:**

Eldrerådets tar saken til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-05.11.2018- 063/18**Vedtak:**

Saken tas til orientering. Rådet anbefaler planen vedtatt.

Ungdomsrådet-05.11.2018- 063/18**Rådets anbefaling:**

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Hovedutvalg for barn og unge-22.01.2019-003/19**Innstilling:**

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg:
Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.
1. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-14.11.2018-088/18**Innstilling:**

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Ungdomsrådet-05.11.2018-063/18**Rådets anbefaling:**

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-05.11.2018-063/18**Vedtak:**

Saken tas til orientering. Rådet anbefaler planen vedtatt.

Eldrerådet-06.11.2018-063/18

Vedtak:

Eldrerådets tar saken til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen legger frem nytt forslag til handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge, 2019-2022, med hensyntatte høringsinnspill (vedlegg 1). Handlingsplanen har fått tittelen *En barndom uten krenkelser og vold- vårt felles ansvar!* Tittelen skal synliggjøre det felles samfunnsoppdraget og plikten offentlige tjenester, foreldre og befolkningen generelt har for å sikre at barn og unge opplever en trygg barndom uten krenkelser og vold. Det forebyggende arbeidet er sektorovergripende og tverrfaglig fundert.

Barnekonvensjonens artikkel 19 slår fast at staten skal beskytte barn mot fysisk og psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner. Ifølge Barneombudet er vold og overgrep mot barn og unge en samfunnsutfordring.

Tall fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) viser at over 20 prosent av kvinner og nesten åtte prosent av menn oppgir at de har vært utsatt for et seksuelt overgrep før de fylte 18 år. Så mange som 30 prosent oppgir at de har opplevd vold som barn, fem prosent har opplevd alvorlig vold.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Barna oppdager og utforsker sin egen seksualitet, kjønnsidentitet og seksuelle identitet og stiller spørsmål relatert til kropp, kjønn og reproduksjon allerede fra 3-4 års alder. Å lære å respektere egen og andres kropp og grenser er avgjørende for å forebygge krenkelser. Ved å systematisk formidle alderstilpasset kunnskap i barnehage og skole ønsker kommunen å skape et positivt forhold til, og trygghet på, egen kropp. Dette vil gjøre det lettere for barnet å skille mellom positiv og problematisk berøring, hva som er lov og ikke love, samt kan senke terskelen for å si ifra til en voksen dersom det selv blir utsatt for krenkelser eller overgrep.

Bærum kommune skal fremme en sunn seksuell helse hos barn og unge, samt forebygge vold, seksuelle krenkelser og overgrep hos målgruppen. Hensikten med denne planen er å lansere en tredelt strategi som retter seg mot barn, foreldre og ansatte.

Handlingsplanen har følgende overordnede mål:

1. Sikre at barn og unge, fra svangerskap til fullført videregående skole, får tilstrekkelig informasjon og kunnskap om vold, seksuelle krenkelser og overgrep, rettigheter og hjelpeapparatets tilbud slik at de kan forstå og melde fra dersom de blir utsatt for vold.
2. Sikre at foresatte får tilstrekkelig informasjon og kunnskap om vold, seksuelle krenkelser og overgrep, skadevirkningene og hjelpeapparatets tilbud slik at de kan forstå og melde fra

dersom de står i fare for å utøve vold, utøver vold eller blir utsatt for vold.

3. Sikre at ansatte som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å kunne avdekke og håndtere saker der barn blir utsatt for vold, seksuelle krenkelser og overgrep.

Handlingsplanen fremmer forslag til konkrete tiltak som skal ha en klar ansvarsdeling og iverksettes i handlingsplanperioden 2019-2022.

Handlingsplanen er utarbeidet i tråd med nasjonale retningslinjer og anbefalinger og må sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og Bærum kommunes handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2019; Kunnskap til å se, mot til å handle. Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge 2019-2022; en barndom uten krenkelser og vold – vårt felles ansvar! må sees som komplementær til tiltakene som angår barn og unge i denne planen. Ved rullering av handlingsplan mot vold i nære relasjoner, i 2019, vil gjeldende plan ivareta barn og unge perspektivet knyttet til vold i nære relasjoner.

Handlingsplanen har vært ute på høring og er sendt til relevante interne og eksterne tjenester og organisasjoner. Det har til sammen kommet inn 15 høringsinnspill til planen. Rådmannen har i stor grad valgt å ta hensyn til innspillene i forslag til ny plan.

Tidligere behandling

Kommunestyret-20.06.2018- 080/18

Vedtak: Saken utsettes i påvente av høringen.

Formannskapet-19.06.2018- 132/18

Vedtak: Saken utsettes i påvente av høringen.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-16.05.2018- 051/18

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge sendes på høring.
2. Rådmannen fremmer ny sak for politisk behandling hvor høringsinnspillene er hensyntatt i plandokumentet.

Hovedutvalg for barn og unge-15.05.2018- 051/18

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge sendes på høring.
2. Rådmannen fremmer ny sak for politisk behandling hvor høringsinnspillene er hensyntatt i plandokumentet.
3. Hovedutvalg barn og unge får en grundig gjennomgang når høringsinnspillene foreligger og før behandling av den endelige saken. Det er viktig at de ulike faggrupper i kommunen kommer med innspill om hvordan de ser for seg at deres fagkompetanse kan inkluderes i dette arbeidet.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-07.05.2018- 043/18

Rådets anbefaling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge sendes på høring.

2. Rådmannen fremmer ny sak for politisk behandling hvor høringsinnspillene er hensyntatt i plandokumentet.

Ungdomsrådet-07.05.2018- 029/18

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Hovedutvalg for barn og unge fattet følgende vedtak 9.mai 2017

BAUN - 045/17 - 09. 05. 2017:

1. Bærum kommune gjennomfører kompetanseheving av ansatte i barnehager og barne- og ungdomsskoler med tanke på barn, seksualitet og overgrep.
2. Bærum kommune utarbeider en handlingsplan for forebyggende arbeid mot seksuelle overgrep begått mot barn og unge.
3. Bærum kommune utarbeider en strategi for undervisning med tanke på forebyggende arbeid mot seksuelle overgrep begått mot barn og unge.
4. SLTs handlingsprogram om temaet legges frem for behandling i Hovedutvalget for barn og unge når den foreligger.
5. Utvalget gis en orientering, foredrag eller lignende av en forsker eller annen fagperson på området.

I forbindelse med politisk behandling i Hovedutvalg barn og unge av Høring- NOU 2017: 12 Svikt og svik 12.12. 2017, ble det fattet følgende vedtak:

BAUN - 110/17 - 12.12.2017:

Rådmannen bes komme tilbake med en sak der det utredes hvilke av tiltakene foreslått i NOU 2017:12 Svikt og svik som kan gjennomføres i Bærum kommune innenfor gjeldende regelverk. Dette skal også ses i sammenheng med planlagte handlingsplaner for blant annet vold i nære relasjoner.

Formål og bakgrunn

Intensjonen med denne saken er å legge frem ny forslag til handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge 2019 - 2022, i tråd med overnevnte vedtak og høringsinnspill.

Slik Rådmannen vurderer det, vil forslag til tiltak i denne handlingsplanen følge opp anbefalingene som er gitt i NOU: 2017: 12 Svikt og svik innenfor det som er kommunens myndighetsområde. Noen av anbefalingene er også ivaretatt i Handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Regjeringen oppnevnte ved kongelig resolusjon 13. november 2015 et utvalg som fikk i mandat å gjennomgå alvorlige saker der barn og ungdom har vært utsatt for grov vold, seksuelle overgrep og alvorlig omsorgssvikt. Hensikten var å avdekke hvorvidt, i hvilken grad og på hvilken måte det har forekommet svikt i det offentlige tjenesteapparatets håndtering av disse sakene, og gi anbefalinger for hvordan fremtidige tilfeller kan forebygges og forhindres. Barnevoldsutvalget mener at en av de sentrale årsakene til svikt som ble avdekket, er manglende kunnskap og kompetanse i tjenestene. De peker også på sviktende samarbeid og samordning mellom tjenester. Gjennomgangen viser også svikt når det gjelder barn og unges medvirkning, og det ble avdekket eksempler på at barn ikke hadde blitt snakket med. Gjennom utvalgets arbeid har det kommet fram at det råder stor usikkerhet i tjenestene når det gjelder tolkningen og den praktiske anvendelsen av regelverk om taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt.

Redegjørelse

Omfang av vold, seksuelle krenkelser og overgrep

Vold, seksuelle krenkelser og overgrep rammer en betydelig andel barn og unge. I Norge er det Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) som står for de største undersøkelsene om omfang av vold og overgrep mot barn og unge. På bakgrunn av definisjoner av vold og metode, viser omfangsundersøkelsene noe ulike tall.

Deres forskning viser blant annet:

- Cirka 30 prosent av voksne sier at de har opplevd mindre alvorlig fysisk vold fra sine foresatte i barndommen.
- Cirka fem prosent har opplevd alvorlig fysisk vold fra foresatte i barndommen. Menn og kvinner hadde i like stor grad vært utsatt for alvorlig fysisk vold fra foresatte. Av de som var blitt utsatt for alvorlig vold oppga ni av ti at det hadde skjedd flere ganger og de aller fleste oppga å ha blitt utsatt for mindre alvorlige former for vold i tillegg.
- Alle former for seksuelle overgrep i barndommen forekom oftere blant kvinner enn blant menn. En av ti kvinner (10,2 prosent) og en av tretti menn (3,5 prosent) rapporterte seksuell kontakt med en minst fem år eldre person før fylte 13 år.
- 23 prosent har opplevd en form for seksuell krenkelse i løpet av oppveksten (både i og utenfor familien). Jenter er betydelig mer utsatt enn gutter.

Resultater fra Ungdata ungdomsundersøkelsen i 2017, viser at hele 22 prosent av jenter og ti prosent av gutter på videregående skole sier at de i løpet av det siste året har blitt befølt mot sin vilje på en seksuell måte. Resultatene for det som betegnes som seksuelle overgrep viser at elleve prosent jenter og tre prosent gutter oppgir at de har blitt presset til seksuelle handlinger det siste året.

Forebygge, avdekke og håndtere

Bærum kommune skal forebygge, avdekke og håndtere når barn og unge utsettes for vold, seksuelle krenkelser og overgrep. Hensikten med denne handlingsplanen er å lansere en tredelt strategi som retter seg mot barn, foreldre og ansatte.

Målgrupper og mål

Barn

Denne planen har barn og unge som sin viktigste målgruppe, og arbeidet med å sikre en trygg oppvekst for barnet skal starte når det er i mors mage og retter seg mot alle barn i Bærum i aldersgruppen 0-23 år.

Arbeidet med å lage en rød tråd gjennom et barns liv er gjeldende for alle barn i Bærum kommune, og det forutsettes at forebyggingsstrategiene for de mest sårbare og utsatte barna på alle nivåer tilpasses etter behov og at rutiner for å avdekke og håndtere er på plass.

Sårbare grupper

Forskning viser at noen barn og unge er mer utsatt for vold og overgrep enn andre. NOU 2017: 12 Svikt og svik viser at på et generelt nivå forbindes lav sosioøkonomisk status med økt risiko for at barn utsettes for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Barn i familier hvor det er rusmisbruk eller alvorlig psykisk lidelse fremstår som særlig utsatte. Videre øker forekomsten av vold og overgrep mot barn og unge under og etter krig og naturkatastrofer. Mange enslige mindreårige asylsøkere og barn i flyktningfamilier har vært utsatt for store belastninger i sitt opprinnelsesland eller under

flukten, og kan også være mer utsatt mens de bor på mottak og venter på vedtak om opphold. NOU 'en forklarer også at risikoen er betydelig forhøyet blant barn med psykisk utviklingshemming og nedsatt funksjonsevne. Forskning viser at disse har tre til fire ganger forhøyet risiko for å bli utsatt for vold sammenlignet med barn uten funksjonsnedsettelse. De er også betydelig mer utsatt for seksuelle overgrep.

Vi skal forebygge vold, seksuelle krenkelser og overgrep:

- Ved å lære alle barn om hva en sunn seksuell helse innebærer.
- Ved å lære alle barn om vold, seksuelle krenkelser og overgrep.

Vi skal ivareta unge med bekymringsfull og/eller skadelig seksuell atferd:

- Ved å fange opp og samarbeide godt med fagfolk.
- Ved å tilby hjelp.

Foresatte

Foresatte er de viktigste personene i et barns liv. De kan også innebære en risiko for barnet ved å være utøver av vold, seksuelle krenkelser og overgrep. Voksne som selv har vært utsatt for vold og overgrep har en forhøyet risiko for å utøve vold og overgrep.

Vi skal forebygge vold, seksuelle krenkelser og overgrep:

- Ved å gi foreldre og blivende foreldre kunnskap om barns seksuelle helse og utvikling.
- Ved å gi foreldre og blivende foreldre kunnskap om konsekvensene av vold og overgrep mot barn.
- Ved at foreldre og blivende foreldre som har det vanskelig skal få tidlig hjelp og veiledning til å bli trygge i sin foreldrerolle.

Tiltak rettet mot foreldre, barn og ungdom

Denne handlingsplanen inneholder til sammen 60 konkrete tiltak. Rådmannen har valgt å lage et bredt omfang av tiltak for å synliggjøre og konkretisere satsningen samt ansvarlig gjøre aktørene. Hovedfokus er universelle forebyggende tiltak rettet mot barn fordelt på alder og klassetrinn. Av planen fremgår det at barn fra de er i mors mage skal beskyttes mot vold og overgrep. Helsestasjonen har et betydelig ansvar for gjennomføringen av tiltak. Fra barna er tre år gamle og ut grunnskolen skal de årlig lære om sunn seksuell helse, grenser, kropp, normalitet, hva som er lov og ikke lov, problematisk berøring, vold og seksuelle krenkelser og overgrep. Undervisningen skal gis av barnehage og skole og tilpasses barnets alder og modenhetsgrad. Likeså er det viktig at barn som har det vanskelig skal fanges opp og få hjelp. Foreldre skal få den samme kunnskapen og kompetanse som barna, rådmannen har derfor skilt ut noen av tiltakene rettet mot foresatte i et eget kapittel.

Ansatte

Avdekking og håndtering av vold, seksuelle krenkelser og overgrep krever kunnskap og kompetanse. Vi skal forebygge vold, seksuelle krenkelser og overgrep:

- Ved at ansatte har kunnskap og kompetanse om barns seksuelle helse og utvikling.
- Ved at ansatte som skal gi barn kunnskap om seksuell helse, vold, seksuelle krenkelser og overgrep, besitter kunnskap og kompetanse som sikrer kvalitet i arbeidet og trygge opplevelser for barna.

- Ved at alle ansatte har kompetanse til å fange opp et barn som ikke har det bra eller som uttrykker at det blir utsatt for vold. Alle ansatte skal vite hvordan de skal håndtere dette videre.
- Ved at et hvert tjenestested som jobber med barn og unge, til enhver tid har ansatte med handlingskompetanse; kunnskap og kompetanse til å kunne avdekke og håndtere vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge.

Samtidig skal kommunen sikre at barn ikke skal bli utsatt for vold, seksuelle krenkelser og overgrep av ansatte i kommunen:

- Ved at alle tjenester skal ha rutiner og retningslinjer for å sikre at vold, seksuelle krenkelser og overgrep ikke utøves av ansatte.
- Ved at konsultasjonsteamet bistår tjenestesteder i kommunen i saker hvor det er mistanke eller anklage om at ansatte har begått vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn, mennesker med psykisk utviklingshemming og nedsatt funksjonsevne eller eldre.

Tiltak rettet mot ansatte

Alle ansatte i Bærum kommune har en selvstendig plikt til å melde fra til barneverntjenesten og/eller politiet når det er grunn til å tro at et barn blir utsatt for vold. Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten er i hovedsak en videreføring av gjeldende rett og en tydeliggjøring av innholdet i tjenesten. Dette innebærer en tydeliggjøring av virksomhetenes systemansvar ved å ansvarliggjøre ledelsen ved helsetjenestene for å forebygge, avdekke og avverge vold, seksuelle krenkelser og overgrep. Samtidig er det viktig å påpeke at alle ansatte i alle tjenester har et ansvar og et viktig bidrag i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere vold, seksuelle krenkelser og overgrep.

Handlingsplanen fremmer forslag til tiltak som skal sikre at ansatte som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å kunne avdekke og håndtere saker der barn blir utsatt for vold, seksuelle krenkelser og overgrep. I tillegg fremmer planen forslag til tiltak som skal sikre bedre koordinering og samordning på individ- og systemnivå.

Økonomiske omkostninger for samfunnet ved vold og overgrep mot barn

Vista Analyse har på oppdrag fra det regjeringsoppnevnte Barnevoldsutvalget, NOU 2017: 12 Svikt og svik, beregnet de samfunnsøkonomiske kostnadene ved at barn utsettes for vold, omsorgssvikt og overgrep i Norge. Vista Analyse anslår at de økonomiske omkostningene, som følger av skadene disse barna er påført, kan settes til 33 milliarder kroner for barn rammet i 2015 og tidligere. De påpeker at anslaget er forsiktig anslått og kan være så høyt som 75 milliarder kroner.

Private og fylkeskommunale aktører

I Bærum kommune er det flere private skoler samt åtte videregående skoler underlagt Fylkeskommunen. Rådmannen ønsker å rette dette arbeidet mot alle barn og unge i kommunen og vil derfor invitere de private aktørene innenfor barnehage og skole samt fylkeskommunen til et samarbeid om tiltakene i handlingsplanen. Dette gjelder også private fastleger i kommunen og relevante frivillige organisasjoner som samarbeider med kommunen.

Prosess/medvirkning internt og eksternt

Arbeidet med handlingsplanen er forankret i SLT- styret (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak) og SLT koordineringsgruppen.

I prosessen med å utarbeide handlingsplanen har det vært nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe. Gruppen har bestått av kommunale tjenester som barnehage, skole, helsetjenester barn og unge, barneverntjenesten, ungdom og fritid og krisesenteret. I tillegg har eksterne aktører som politiet og representant for fastlegene sittet i arbeidsgruppen. Representant for fylkeskommunen har vært invitert inn men har vært forhindret i å delta.

Regionalt senter for vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging region øst (RVTS ØST) og Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging har bidratt med innspill og kvalitetssikring av planen.

Denne planen handler først og fremst om barn og det har derfor vært viktig å få innspill fra barn og unge under utarbeidelsen av planen. Våren 2018 fikk Ungdomsrådet presentert ambisjonen og målene til denne handlingsplanen samt noen konkrete spørsmål:

- Hva trenger de unge å lære?
- Hvordan bør det formidles?
- Hva trenger foreldre å vite?
- Hva trenger ansatte å vite?

Innspillene fra Ungdomsrådet er hensyntatt i planen.

Forslag til handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge 2018 – 2022 ble sendt på høring før sommeren med høringsfrist 15.9.18.

<https://www.baerum.kommune.no/politikk-og-samfunn/politikk/kunngjoringer-og-horinger/horingsuttalelser--handlingsplan-for-forebygging-av-vold-seksuelle-krenkelser-og-overgrep-2018--2022/>

I nytt forslag til handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge 2019 – 2022 er høringsinnspillene hensyntatt.

Høringsinnspill

Handlingsplanen har vært ute på høring og er sendt til relevante interne og eksterne tjenester og organisasjoner. Det har til sammen kommet inn 15 høringsinnspill til planen (vedlegg 2). Av disse er fire fra kommunale tjenester (inkludert NAV) og elleve fra kompetansesentre, råd, interesseorganisasjoner, foreldreutvalg (FAU), samarbeidsutvalg (SU) og politi. Hovedinntrykket fra høringsinnspillene er at det oppfattes som positivt at Bærum kommune setter et så viktig tema på dagsorden. Hovedvekten av innspillene går på innholdet i planen. I tillegg omhandler enkelte av innspillene prosess rundt utarbeidelse og struktur på handlingsplanen.

Struktur og prosess

Når det gjelder struktur har det kommet innspill om at planen er lang og omfattende og at tiltak bør skilles fra fenomenkunnskap og omfang. Rådmannen har på bakgrunn av dette valgt å korte planen noe ned. Tiltak rettet ut mot barna, for henholdsvis barnehage og skole, vil skilles ut i mer konkrete opplæringsplaner. Det samme gjelder for kompetanseheving av ansatte. Handlingsplanen skal heller ikke fungere som et tiltakskort/ beredskapskort til bruk ved bekymring for barn. Det er utarbeidet egne tiltakskort for dette. Vi har fått innspill om å også lytte til ungdom med psykisk utviklingshemming med henvisning til redd barnas rapport: Vi har også en stemme. Rådmannen tar

med dette i nytt forslag til plan.

Barn og unge

Det har kommet inn innspill om at sårbare grupper, som personer med nedsatt funksjonshemming, bør få egne tiltak. Et annet innspill påpeker at denne gruppen er svært mangfoldig og at det blir for generaliserende å ha egne tiltak på gruppenivå. Rådmannen ønsker med denne planen å nå ut til alle barn og unge i Bærum. Tiltakene må tilpasses på gruppenivå og ved individuelle behov. Dette tydeliggjøres i planen. Tiltak for elever ved grunnskolen for voksne er tatt inn i planen.

Flere av høringsinnspill omhandler innholdet av informasjon som skal ut til barn og unge. Spesifikke forslag til tema og formuleringer tas med videre når det utarbeides mer konkrete mål for det barn og unge skal få av informasjon. Innspill som går på konkrete forslag til formuleringer og definisjoner er ivaretatt i planen.

Foreldre

Det har kommet høringsinnspill om at foreldrerettede tiltak i for liten grad er ivaretatt i planen. Rådmannen velger, i nytt forslag til plan, å synliggjøre foreldre i eget kapittel. Det er vurdert hvilke universelle tiltak som kan sikres inn mot foreldre. Kommunen må vurdere kapasitet for å gi alle foreldre universell informasjon om tema.

Kompetanseheving

Når det gjelder kompetanseheving, har det kommet innspill på viktigheten av å skille mellom det alle ansatte må ha av grunnleggende kunnskap, og det ressurspersoner ved det enkelte tjenestestedet må inneha. Dette er ivaretatt i forslag til ny plan ved et skille mellom avdekkingskompetanse (alle) og handlingskompetanse (noen). Det fremkommer av innspillene at kunnskap og kompetanse på det å snakke med barn og unge om vanskelige tema er viktig. Dette ivaretas i planen. Det er også kommet innspill om at ansatte som arbeider med personer med psykisk utviklingshemming må få en egen opplæring. Det presiseres i planen at det skal utarbeides kompetanseplaner for de ulike tjenestene.

Det er kommet inn et innspill fra Bærum kulturråd om at det bør tilbys et basiskurs til alle frivillige som jobber med barn og unge. Rådmannen foreslår at kommunen tilrettelegger/ koordinerer en egen samling årlig for frivillige. Rådmannen påpeker samtidig at det må være lag og foreninger som er ansvarlig for at den enkelte organisasjon/ frivillig innehar kompetanse på feltet.

Det er kommet innspill om eksterne aktørers bidrag til tiltak i planen. Denne saken fremmer tiltak som kommunen selv skal være ansvarlig for. Rådmannen vil fortløpende vurdere aktuelle samarbeidspartnere i implementering av tiltak.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

Mye av det arbeidet som kommunen har igangsatt og skal igangsette, handler om koordinering og bruk av eksisterende tjenester i kommunen innenfor eksisterende budsjetttrammer.

Beslutningspunkter

En barndom uten krenkelser og vold- vårt felles ansvar! Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge 2019 – 2022 vedtas.

Vedlegg:

Vedlegg 1 Forslag til handlingsplan for forebygging av vold

4203519

Vedlegg 2 Høringsinnspill

4203520

Behandlingen i møtet 29.01.2019 Formannskapet

Forslag fremmet av Harald Sævareid, SV

1. Nytt tiltak

31-b

Nettbrett til bruk i undervisning må ha tilstrekkelig filter slik at barn ikke kan oppleve å bli eksponert for grov seksualisert vold. Likeledes må skolenes, og andre kommunale, nettverk filtreres så langt det lar seg gjøres.

2. Nytt punkt under definisjon av vold.

Det bør legges inn en definisjon av kjønnslemlestelse av gutter. Et «kirurgisk inngrep» som utelukkende er begrunnet religiøst eller kulturelt må ansees som vold.

«Kjønnslemlestelse forstår vi her som et inngrep i en gutts kjønnsorgan som skader kjønnsorganet eller påfører det varige forandringer»

Votering:

Harald Sævareids forslag 1 fikk 5 stemmer (3Ap, MDG, SV) og falt.

Harald Sævareids forslag 2 fikk 2 stemmer (SV, Frp) og falt.

Innstillingen fra hovedutvalg barn og unge ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-29.01.2019- 022/19:

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg:

Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.

1. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Behandlingen i møtet 22.01.2019 Hovedutvalg for barn og unge

Forslag fremmet av Ingunn Keysand Schille, Ap

Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.

Forslag fremmet av Harald Sævareid, SV

Nytt tiltak

31-b

Nettbrett til bruk i undervisning må ha tilstrekkelig filter slik at barn ikke kan oppleve å bli eksponert for grov seksualisert vold. Likeledes må skolenes, og andre kommunale, nettverk filtreres så langt det lar seg gjøres.

Forslag fremmet av Harald Sævareid, SV

Nytt punkt under definisjon av vold.

Det bør legges inn en definisjon av kjønnslemlestelse av gutter. Et «kirurgisk inngrep» som utelukkende er begrunnet religiøst eller kulturelt må ansees som vold.

«Kjønnslemlestelse forstår vi her som et inngrep i en gutts kjønnsorgan som skader kjønnsorganet eller påfører det varige forandringer»

Forslag fremmet av Hilde Hvaal Durban, H

Rådmannens bes fremlegge et notat som svarer ut spørsmål fremkommet i møte.

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Schilles forslag ble enstemmig vedtatt.

Sævareids forslag angående 31-b fikk 4 stemmer (SV, Ap) og falt.

Sævareids forslag angående vold fikk 1 stemme (SV) og falt.

Durbans forslag *oversendes rådmannen* for et notat som følger saken.

Hovedutvalg for barn og unge-22.01.2019- 003/19:

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger med følgende tillegg:
Det skal være tydelige rutiner for varsling ved mistanke om vold , overgrep og seksuelle krenkelser.
1. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Behandlingen i møtet 11.12.2018 Hovedutvalg for barn og unge

Forslag fremmet av Harald Sævareid, SV

Planen behandles over 2 møter.

Votering:

Sævareids forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for barn og unge-11.12.2018- 116/18:

Vedtak:

Planen behandles over 2 møter.

Behandlingen i møtet 14.11.2018 Hovedutvalg for bistand og omsorg

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-14.11.2018- 088/18:

Innstilling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

Behandlingen i møtet 06.11.2018 Eldrerådet

Votering:

Rådmannens forslag tas til orientering.

Eldrerådet-06.11.2018- 063/18:

Vedtak:

Eldrerådets tar saken til orientering.

Behandlingen i møtet 05.11.2018 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremmet av ,

Magnar Danielsen (H) fremmet følgende forslag:

Saken tas til orientering. Rådet anbefaler planen vedtatt.

Votering:

Danielsens forslag ble enstemmig tatt til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-05.11.2018- 063/18:

Vedtak:

Saken tas til orientering. Rådet anbefaler planen vedtatt.

Behandlingen i møtet 05.11.2018 Ungdomsrådet

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Ungdomsrådet-05.11.2018- 063/18:

Rådets anbefaling:

1. Lokal handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep 2019 – 2022 vedtas slik den foreligger.
2. Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.